N° 2024 · 185[illegible]

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 19 [illegible]

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden [illegible] ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen [illegible] de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien [illegible] cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 December.

Gisteren hebben weer verscheidene leden over het voorstel der negen [illegible] het laat zich vermoeden, dat ter dezer beraadslaging weinige leden zullen worden gevonden, die zich niet verpligt zullen rekenen, om ten gelieve hunner kiezers een woord te zeggen. Het kan alzoo nog verscheidene dagen duren eer ieder met zijne redevoering groot of klein is voor den dag gekomen.

In de zitting van gisteren was de heer Slicher van Domburg het eerst aan de beurt. Hij verheugt zich geen mandaat te hebben en vrij man te zijn. Zulks maakt dat hij het ministerie, en hij doet het gaarne, kan ondersteunen; maar zonder daaraan gebonden te zijn. Zoo behoeft hij in het voorstel der negen geen acht te slaan op hetgeen niet tot het voorstel betrekking heeft, en is hij niet verpligt over het hoofd te zien wat het voorstel der negen goeds bevat. Hij zal voor dat ontwerp stemmen. Hij is vooral voor de afschaffing van het tonnengeld. De opheffing van den akcijns op het vleesch acht hij voordeelig; hij tracht zulks aan te toonen door wederlegging van 'tgeen daartegen is ingebragt. Maar 't meest dat hem in het voorstel toelacht is de bepaling van den vrijen invoer.

De heer Hoffman is tegen het voorstel, omdat het van de negen komt. Eigenlijk moet hij er voor zijn, te oordeelen ten minste naar de door hem aangevoerde [illegible] die niet bewijzen, dat het voorstel niet goed is, [illegible] dat het later en van de regering zou moeten komen. De heer Hoffman is verbaasd, dat de heer van Bosse onder de voorstellers voorkomt. Hij had het van den vorigen minister van Financien, die nog al getoond heeft voor de schatkist bezorgd te zijn, niet verwacht, dat hij afschaffing van akcijnsen zou voorstellen. 't Is zeer goed mogelijk. Maar des te geruster kan de heer Hoffman zijn, juist omdat ook de heer van Bosse gemeend heeft thans zulk een voorstel te mogen doen. Wel is waar, de heer Hoffman acht onzen finantieelen toestand niet heel zoo gunstig als hij is afgeschilderd. Maar dit belet toch denzelfden heer Hoffman niet den wensch te uiten en de verwachting, dat het ministerie binnen korten tijd zal kunnen overgaan tot een onderzoek van de grondslagen onzer belastingen, namelijk zoodra de uitkomst van de loopende dienst aan onze regering daartoe de gelegenheid zal geven; hetgeen af zeer kort na 1° Januarij aanstaande het geval zal zijn. Het is dus voor den spreker eene quæstie van tijd en personen. Het voorstel der negen is onstaatkundig in December. Maar in Januarij aanstaande zal een dergelijk voorstel, als het van de regering komt, een juweel zijn van staatkundigheid. De heer Hoffman namelijk meent, dat het voorstel der negen niet rust op *algemeen belang*; 't zal zeker maar een spelletje zijn van *privaat belang*. Intusschen, de spreker is toch redelijk genoeg om te bekennen, dat de grondslagen van ons akcijnsstelsel *gedenatureerd* zijn door de opcenten. Maar het zal van de regering afhangen of hij zal besluiten tot opheffing hetzij van belasting, hetzij van opcenten. Het is wel goed van den spreker dat hij, getrouw aan het April-programma, zich zoo *handelbaar* toont voor de regering.

De heer van Deinse is een heel ander man; die zal niet treden in het onderzoek der nevenbedoelingen. Wat eene beleefdheid! De negen mogen er hem wel dankbaar voor zijn. Anders zouden zij acht hebben te geven op het *quos ego* van den heer van Deinse, die nu vriendelijk genoeg is om geen kwaad te veronderstellen. *Hij* vraagt alleenig of het voorstel *goed* of *slecht* is. En ongelukkig vindt hij het nu slecht. De afschaffing van het tonnegeld zou er door kunnen, als het gepaard ging met eenige voorwaarden, die niet voorhanden zijn. Maar de afschaffing van den akcijns op het geslagt, kan hij onmogelijk goedkeuren om twee redenen, namelijk omdat het niet rust op eenen goeden grond en omdat het geen doel zal bereiken. Het eerste tracht hij aan te toonen door eene herhaling van al hetgeen reeds hetzij van vorige sprekers, hetzij in het verslag is gezegd. Vooral drukt hij op de armoedige onzekerheid van ons finantieel stelsel zoowel in Indie als hier en op het eerste kanonschot dat in het Oosten mogt vallen. De heer van Deinse leest zeker geene couranten. Hij schijnt niet te hebben vernomen, dat het eerste kanonschot al sinds lang is gevallen. Ook gelooft hij niet dat de nood der mindere klasse zooveel grooter is dan vroeger. Gelukkige heer van Deinse! Wij durven hem niet aanraden om nu en dan eens af te dalen tot de stulpen der armen en daar binnen te gaan. Wij vreezen dat hij zich al te schrikkelijk te leur gesteld zou gevoelen. Ook zou hij dan ontwaren, dat de voorname oorzaak der armoede niet bestaat in zucht naar standverheffing, opschik en drank. Wel is waar dragen deze misbruiken tot de armoede bij; maar zij zijn niet de voorname oorzaak van het pauperismus. Deze voorname oorzaak, wij hebben 't onlangs meermalen gezegd, is te zoeken daarin, dat de verhouding tusschen de werkloonen en den prijs der levensbehoeften is verbroken. Maar daar weet de heer van Deinse niet van. Het tweede punt, dat het voorstel geen doel treft, tracht de spreker goed te maken met de verzekering, dat door de afschaffing van den akcijns op het geslagt het vleesch duurder zal worden; hetgeen niet meer of minder is dan een *paradox*, dat de spreker door een grooten omhaal tracht te kleuren, met verwijzing naar 1748, toen men door invoering van een hoofdgeld afschaffing van akcijnsen bekwam en weldra berouw had. De spreker in zijne vervoering vergat hier dat bij dit voorstel slechts wordt gevraagd afschaffing van den akcijns op het geslagt. En het is zeker aan dat zelfde lyrisch enthusiasmus toe te schrijven, dat hij in het voorstel ziet eene [illegible] van de mindere klasse. [illegible] moet [illegible] dat de spreker, [illegible] de invoering van het hoofdgeld als een nationale ramp te hebben beschreven, kort daarop de invoering van datzelfde rampzalig hoofdgeld aanbeveelt, niet om den akcijns op het vleesch, maar om de akcijnsen op het zout, de zeep, het bier, den azijn en het gemaal af te schaffen. Dat zou wel is waar 10 millioen kosten; maar dat is eene kleinigheid, die wel te vinden zou zijn, naar zijne berekening, door het verfoeijelijk *hoofdgeld* van ƒ 40 per persoon. Waarlijk de heer van Deinse is zonder het te weten dichter in prosa. De ekonomie politiek is in zulk een zangerig hoofd slecht op hare plaats, en kan er slechts dienen om eene ernstige diskussie op te vrolijken. Een rezultaat dat de heer van Deinse volkomen heeft bereikt.

De heer Schuurbecque Boeije is een bestrijder van het voorstel, in den zin waarin de heer Hoffman het afstemmen zal. Hij keurt het namelijk *voor als nog* af. Hij is niet overtuigd, dat het nuttig of noodzakelijk is; hij beschouwt het zelfs als onraadzaam en ondoeltreffend. Hij acht het eene politieke demonstratie en daarom reeds onaannemelijk, omdat het afwijkt van het stelsel der regering. Wij zullen niet treden in het onderzoek zijner gronden, die trouwens niets nieuws aangeven. Het bovenstaande is voldoende om te doen zien, waarom hij *voor als nog* het voorstel bestrijdt. Hij wacht blijkbaar, met den heer Hoffman, op een voorstel der regering, dat *dan* zal goed maken wat *nu* slecht is. Dat is eene zienswijze gelijk elke andere, waartegen wij niets hebben in te brengen.

Vervolgens komt de heer Rochussen aan het woord. De bekwame en der zake kundige vertegenwoordiger hield, al is het dat wij 't op vele punten met hem niet eens zijn, eene merkwaardige redevoering, waarin hij het voorstel met talent bestreed. Wij laten hier den korten inhoud dier rede volgen, zonder daarbij eene enkele aanmerking te voegen. Wij hebben eerbied voor zulken bestrijder, die zijne kracht zoekt in overtuiging met vermijding van alle deklamatie. Later zal zich de gelegenheid aanbieden om zijne bezwaren te bespreken.

De heer Rochussen heeft gevreesd, neen gewenscht, dat reeds bij de wet op de middelen de belangen van de mindere klasse, in verband tot de duurte, zouden worden ter sprake gebragt. Hij had echter niet verwacht een voorstel als het onderwerpelijke; maar nu het gedaan is, nu acht hij 't wenschelijk, dat het in al zijne deelen beschouwd worde, en daarom was hij ook voor het in overweging nemen daarvan.

[illegible] In substantie dit: „De toestand van de mindere klasse is lijdende; er is spoedig hulp noodig; de Regering heeft de middelen in handen tot ontheffing; de toestand der finantien laat die toe; maar zij heeft niet gehandeld, wij zullen dus handelen."

En zoo is Spr. genaderd tot het onderzoek van dit voorstel; hij zal het doen zonder pathos en zonder humor, die den ernst der zake niet lijdt, maar louter en alléén met het oog op 's lands belangen en finantiëlen toestand.

Daartoe overgaande, vraagt hij: 1°. is de nood zoo groot, dat er onmiddellijk hulp vereischt wordt? Spr. zal niet in het breede het vraagstuk over het pauperismus hier te lande, onderzoeken, maar alleen dit zeggen, dat de armoede altijd heeft bestaan, dat zij hier zeker niet grooter of meerder algemeen bestaat dan elders, en dat zij zal verminderen door de ontegenzeggelijk heerschende meerdere welvaart, blijkbaar uit de meerdere opbrengst der belastingen, hetgeen door de voorstellers zelven wordt erkend; er zijn ook geene vrijwilligers te krijgen voor de vloot en voor den militairen stand, hetgeen anders, bij minder gunstige omstandigheden, het geval pleegt te zijn.

2°. moeten de maatregelen, die genomen zouden kunnen worden, van tijdelijken of blijvenden aard zijn? Spr. gelooft beide, want er zijn tijdelijke en blijvende oorzaken. Onder de eerste brengt hij 't misgewas der aardappelen en de duurte van andere levensmiddelen; [illegible] van het geld, waaruit hij voorspelt een zeer aanzienlijken tijd van overgang voor de mindere klasse.

Zijne opinie is: het verbroken evenwigt tusschen het inkomen en de behoeften der mindere klassen, moet hersteld worden door verhooging van de dagloonen, ofschoon geene kunstmatige verhooging, die altoos gevaarlijk is en niet aan het doel beantwoordt.

In Engeland heeft men het ook zoo begrepen, en men schafte aldaar belastingen af; maar wat was de uitkomst? Dat de toestand der arme klasse zeer beklagenswaardig werd. Dagelijks, en nog heden, leest men van koalitien der arbeiders, van staking van het werk, van eischen tot verhooging van loon, en onmogelijkheid veelal van fabrijkanten om daaraan te kunnen voldoen.

Spr. komt dus tot het besluit, dat het evenwigt tusschen het inkomen der arbeidende klasse en hare behoefte, niet alléén kan hersteld worden door afschaffing van belastingen, hoewel hij erkent, dat zij er kan en toe *moet* bijdragen.

3°. bespreekt de redenaar het belastingstelsel hier te lande. Zijn de belastingen hier te lande zoo hoog? vraagt hij. Ze zijn dooreen ƒ 19 per hoofd, en dat is minder dan in vele andere Rijken; maar hij erkent, dat dit bedrag moet verhoogd worden met de gemeente-akcijnsen, die elders in mindere mate bestaan. Maar ook, als men er die bijrekent, dan nog zal men bevinden, dat het totale cijfer der belastingen niet overdreven is, in verhouding vooral tot de hulpbronnen van Nederland.

4°. Wat moet er echter gedaan worden? — Als de politieke omstandigheden het toelaten en het finantieel evenwigt er niet door verbroken wordt, — dan acht spreker het niet doeltreffend, het stelsel te herzien en te verbeteren; sommige belastingen behooren dan *verlaagd*, andere *verhoogd* te worden.

Bijv. die op den jenever zou hij verhoogd willen hebben; dat zou eene weldaad voor de maatschappij zijn; het personeel kan voor de hoogere standen vermeerderd worden; zoo ook welligt het sukcessieregt. Vervolgens wil hij eenige afschaffing *zonder* æquivalent, als de Regering meent, dat de tijd daartoe gekomen is. Hij neemt het stelsel der voorstellers aan, in zoo ver zij zeggen, dat men niet behoeft te wachten tot dat in 't geheel *geene* koloniale bijdragen meer zouden noodig zijn. Hij rekent met hen toch veilig op de ƒ 9,800,000 uit de Oost voor de O. I. schuld. Maar men moet toch

ook, aan de andere zijde, den gunstigen finantiëlen toestand niet overdrijven; men moet zich niet laten wegslepen, hoezeer hij gaarne den heer van Bosse de eer geeft van er zoo veel toe te hebben bijgedragen.

5°. behandelt Spr. het onderwerp der koloniale bijdragen, waar het, ter schatting van onze finantien, zooveel op aan komt. Hij komt daarbij terug op de woordenwisseling, welke hij nog onlangs deswege met den heer van Hoëvell gehad heeft over de afschaffing der bazarbelasting en het onvolledige van het daarvoor gegeven æquivalent.

Hij stelt voorts in 't licht, dat de Marine, zoo ook het leger, in O. I. zal moeten worden uitgebreid. — Men wil ook nog meerdere verbeteringen in Indië, in de geheele huishouding aldaar, en dat zal alles tot vermeerdering van uitgaven, en dus tot *vermindering* van de Indische baten voor het moederland leiden.

Buitendien, alles hangt hieraf van de hoeveelheid en de prijzen der produkten. Hij neemt aan, dat de hoeveelheid zal blijven; maar de prijzen zijn wisselvallig, de ondervinding heeft het genoegzaam geleerd. En reeds kan men voorzien, dat de koffijprijzen zullen gedrukt worden door de groote produktie van de koffij in Brasilië. En ook de suikerprijzen hebben veel kans van achteruitgang, door de mededinging van de zeer geperfectionneerde beetwortel-suiker.

6°. Spr. kan niet aannemen, dat *nu* reeds de tijd is aangebroken om de belastingen af te schaffen; ware het echter dat de arbeidende, de mindere klassen er werkelijk door gebaat wierden, hij zou misschien durven over de finantiële bezwaren heenstappen. Maar hij heeft die overtuiging niet. Het rundvleesch wordt genuttigd door hen, die betalen kunnen. Door de afschaffing zal het niet binnen 't bereik van de mindere klassen komen.

Ook ontkent Spr., dat de akcijns eene premie op den uitvoer zou zijn.

Spr. treedt in vele bijzonderheden omtrent den invloed der afschaffing van den akcijns op de varkens en schapen. Hij ontkent ook, dat de belasting op het rundvleesch hier te lande zou bedragen tien centen; hij berekent, dat die gemiddeld is vier centen per Ned. ℔. Hij betwist, dat in Engeland de konsumateurs het vleesch 15 à 20 centen goedkooper hebben; uit zijne cijfers volgt, dat het nagenoeg gelijk is.

Spr. komt nog in verdere op cijfers gegronde beschouwingen, alles ten betooge van zijne vooropgezette stelling, dat de afschaffing van den akcijns op het geslagt geen doel treft, ofschoon hij erkent, dat die door den tijd misschien eenigzins zal bijdragen tot prijs-vermindering; maar in elk geval niet voor de geringere klasse.

7°. Bespreekt de redenaar de zaak van het tonnegeld. De afschaffing ook daarvan zal den prijs niet verlagen. Als de afschaffing den invoer vermeerdert, dan zal die ook den uitvoer vermeerderen. Als men de afschaffing van het tonnegeld wil beschouwen louter uit het oogpunt van de noodzakelijkheid tot wegneming van belemmeringen des handels, dan ja, zou die aanprijzing verdienen; doch slechts dan evenwel, als de tijd gekomen is, dat men daartoe veilig zal mogen overgaan, dan zal hij er gaarne toe medewerken.

Maar men moet zich geen te groot denkbeeld van de gevolgen dier afschaffing maken. Het is zoo, de vreemde kapiteins vermijden onze havens, door de moeijelijkheden, die er nog bestaan; maar de voorname reden is toch gelegen in de onzekerheid, die er voor hun bestaat, of zij uitvracht kunnen krijgen. En daaraan bestaat bij ons gebrek, en van daar, dat de vreemde bodems minder herwaarts komen. — Buitendien, als wij het tonnegeld afschaffen, dan zal Antwerpen het ook doen; men zou dus nog maar gelijk staan; dat neemt echter niet weg, dat als het kan, spreker de afschaffing zou wenschen.

De konklusie van Spr. rede is dus: de nood is niet zoo aan den man, om nu reeds tot zulk een maatregel, als hier voorgeslagen wordt, over te gaan; de Kamer moet het voorstel niet aannemen; de Regering kan het ook niet aannemen. Spr. laat de politieke strekking geheel daar; hij beschouwt het voorstel, geheel op zich zelf, afgescheiden van bedoelingen der voorstellers, waarvan men gewaagd heeft; hij wil hun niets opdringen, wat zij zelven ontkennen; maar gewis heeft het voorstel toch eene politieke strekking; voor het Ministerie zou de overneming een zelfmoord zijn en hij wil dit Ministerie behouden; hij vertrouwt toch op de toezegging er van, dat, zoodra het kan, er iets gedaan zal worden, voor het gewenschte doel, maar in hetzelfde [illegible] de politieke omstandigheden, die sedert gisteren niet helderder zijn geworden.

Bijgevolg acht Spr. het oogenblik ongeschikt om belastingen af te schaffen, en der Regering moet den tijd gelaten worden, om te onderzoeken wat en hoe hieromtrent dient gehandeld te worden, in het belang des Vaderlands.

Bij deze redevoering van den heer Rochussen steekt arm af die van den heer de Kempenaer, de laatste spreker, die gisteren optrad. Beeldspraak gaf hij in overvloed, figuren zonder tal, rijp en onrijp, alles door elkander, en niet zelden de eene verwarrende met de andere. Maar aan argumenten, aan degelijke gronden, was totaal gebrek. De heer de Kempenaer is een improvisateur, die het talent bezit om over alle zaken 2 uren lang te praten, zonder een oogenblik te rusten. Maar 't is er ook na. De heer de Kempenaer begint met te beweren, dat de zaak is uitgeput. Nieuws valt er niet meer van te zeggen; waarom dan gesproken? omdat anderen 't gedaan hebben. De heer de Kempenaer spreekt om zich te verlustigen in het hem aangenaam geluid zijner klanken en perioden. Hij bepaalt zich tot het onderzoek der vraag: of in de bestaande omstandigheden het voorstel raadzaam is. Wij zullen dat kortelings nagaan. Spreker vindt natuurlijk het voorstel onraadzaam:

a) om de afschaffing zelve. Hij ziet daarin een stoute greep in ons belastingstelsel om aan een tijdelijk bezwaar te gemoet te komen. — Is de greep inderdaad wel zoo stout? — En is het bezwaar waarlijk van *tijdelijken* aard? De heer de Kempenaar *stelt* dat, maar *bewijst* het niet.

b) om het *ministerie*, dat men wil omverwerpen. De heer de Kempenaer ziet in het voorstel het verwijt tegen het ministerie gerigt, dat het niet berekend is voor zijne zaak. Men moet waarlijk advokaat zijn, om zulke grieven te kunnen opsporen. Hij ziet in de aanneming van het voorstel den val van het ministerie. 't Is zeer juist, als het ministerie daarvan eene kabinetsquæstie maakt. Maar is de heer de Kempenaer geautoriseerd, om namens de regering die kabinetsquæstie te stellen? Tot dus verre heeft de regering daarvan nog geen blijk gegeven. En de heer de Kempenaer gaat hier, gelijk zulks meer gebeurt, aan al te ijverige en onhandige vrienden, die niet zelden schadelijker zijn dan vijanden, verder dan hij bevoegd is te gaan.

c Om het *volk*. Het zal tot ontevredenheid leiden; want zij die 't meest behoeven zullen niets, en die 't minst behoeven zullen al de voordeelen der afschaffing bekomen. Ook dit *stelt* de spreker weer. Wij zijn verlangend de redeneering in het *bijblad* te zien.

d. Om onze *geldmiddelen*, die daarom vooral gevaarlijk zijn, omdat (welligt over eene eeuw of twee) wanneer de beschaving meer in onze kolonien zal zijn doorgedrongen, het moederland, die kolonien zal kunnen verliezen. Daarom moeten al de koloniale baten gebruikt worden tot schulddelging. Men ziet een advokaat staat voor niets stil.

e) Om het *doel der voorstellers*, dat niet zou bereikt worden. Intusschen, dit was al sub *c* behandeld; maar een *improvisateur* vergeet dat ligtelijk, en zoo hadden de leden der Kamer het voorregt, om dat nog eens te hooren bespreken; natuurlijk met variatiën. De arme man zou bij het voorstel niet gebaat worden, want die leeft van werkloon en van de liefdegaven, als de werkloonen niet voldoende zijn. De burgerman zal er ook niet bij gebaat zijn, want hij heeft al werk genoeg om brood, zout en grutterswaren te erlangen. Rundvleesch eet hij niet. — Maar weet dan de heer de Kempenaer niet, dat het juist te doen is, om den prijs van het vleesch onder zijn bereik te brengen? — Ook het tonnegeld zal niet baten; ofschoon toch wel voor den handel. — Maar dan immers ook tot invoer van gedroogd vleesch?

Eindelijk om het *oogenblik*, waarin oorlog in het verschiet is. — Om alle deze redenen hoopt hij dat de voorstellers hun ontwerp zullen intrekken, en de petitionarissen komen tot de overtuiging dat zij gedwaald hebben. Wij gelooven niet dat de redevoering van den spreker daartoe iets zal hebben bijgedragen.

Daarna stelt de heer Taets van Amerongen voor eene avondzitting te houden, waartoe de Kamer op aandrang van den heer van Nispen niet besluit.

De beraadslagingen worden heden voortgezet.

Nog zijn ingeschreven, om te spreken over het voorstel, de heeren Schimmelpenninck v. d. Oije, van Forcest, Bosscha, graaf Schimmelpenninck, van Wintershoven, van Rappard, van Nispen, Mackay, Westerhoff, Groen van Prinsterer en Donker. Maar het zal ongetwijfeld bij dat getal sprekers niet blijven.

De *Grondwet* van Donderdag ll. heeft zijn tweede en laatste artikel gegeven over de zaak der »voorafgaande mededeeling". Wij hebben daarop weinig aan te merken. Wij meenen toch, dat onze beschouwingen daardoor niet verzwakt, veeleer zijn bevestigd. De *Grondwet* bewijst, en ook wij hebben 't erkend, dat niet die mededeeling is gedaan, waarvan zich de regering eene bijzondere opvatting had gemaakt. Wij zouden dus het artikel van de *Grondwet* kunnen onbesproken laten. Maar wij willen van het tweede, doen wat wij omtrent het eerste verrigt hebben, dat is: aangeven wat het nieuws aanvoert. Wij kunnen daarin zeer kort zijn.

1°. Het berigt, dat de heeren van Zuylen en Stiens zich beroepen »op een *brief* en op een *advies*, bij onze ministerien aanwezig, waarin juist zoodanig plan, als de heer Belgrado zou hebben medegedeeld en getracht wordt de uitvoering daarvan te beletten, nadat onze gezant van zoodanig plan, bij wijze van gerucht, had kennis gegeven." Wij meenen te weten, dat niet der daad in der tijd zulk eene poging, als waarvan de *Grondwet* spreekt, heeft plaats gehad. Maar wij zien niet, dat zulks eenige verandering in de quæstie, gelijk wij die ontwikkeld hebben, aanbrengt. Waarom wij 't dan ook onnoodig achten daarover eene nieuwe diskussie te openen.

2°. De *Grondwet* wijst op het vertrek van Mgr Belgrado. Wij gelooven ten onregte, zoo het althans plaats mogt hebben volgens de loopende berigten; want dan zou dat vertrek zijn ten gevolge van eene zeer aanzienlijke promotie.

3°. meent de *Grondwet* dat het ter kennis komen bij de diplomatie van de Katholieke Kerkregeling is kunnen geschied zijn door een persoon, die de diplomatie bezoldigt, om haar op de hoogte te houden van alles wat haar te weten nuttig kan zijn. Het is mogelijk, dat deze persoon *rapporten* gedaan heeft van hetgeen hem ter oore is kunnen komen *hoe* en *waar* dan ook opgevangen. Maar wij kunnen tevens stellig verzekeren dat de aanstaande Kerkregeling niet bij alle diplomaten door zulk een kanaal het eerst is aangebragt. In de Haagsche diplomatie was langs geloofwaardiger en zekerder weg daarvan kennis gekregen.

Ziedaar wat wij gemeend hebben uit de *Grondwet* te moeten opnemen. Wij laten al het overige onaangeroerd, omdat wij de quæstie genoegzaam toegelicht en verdere bespreking geheel overbodig achten.

Intusschen al is het dat de *Grondwet* de zaak uit een ander gezigtpunt heeft behandeld, dan wij; wij ontmoeten desniettemin elkander in hetzelfde besluit, namelijk dat de afgetredene ministers hun gedrag ten deze, gelijk ten aanzien van al hunne regeringshandelingen, met een gerust geweten, aan het oordeel eener meer kalme en meer onbevangen toekomst mogen overlaten.

't Behoort tot de weelde van den verfijnden disch der rijken, zijnen gasten midden in den guren winter de eerste vruchten voor te zetten van de zachte lente. Hierin ligt iets verrassends. Ook de heer Hofstede de Groot heeft het publiek zulk eene verrassing bereid; maar niet door het ter maaltijd te noodigen ('t zou wat kostbaar wezen), o neen, maar eenvoudig door het in November een boekske, dat in April ll. te huis behoort, met veel complaisance als eene gave, ter koop aan te bieden. De methode is nieuw iets te laten koopen, dat men zegt, te geven. Ander nieuws is er dan in het boekje ook niet. Men vraagt: maar is het hier eigenlijk dan wel die zoo even herinnerde weelde, en zou het niet eer armoede kunnen wezen, die gezocht wordt verborgen achter des professors »gave"? Ach, wie weet wat het is, in een tijd als wij thans beleven, de tijd van »de tegenovergestelde rigting" en de Oostersche quæstie!

Wat echter die voorjaarsvruchten in den winter opgedischt aangaat, de spraak loopt er van rond, dat zij meestal flaauw zijn en den regten smaak missen. Nu, des heeren de Groots hersen- of pennevrucht heeft zoo wat dezelfde eigenschappen en nog eenige andere daarbij, welke niet zeer gunstig zijn voor de rekommandatie, doch die wij wel niet met den vinger behoeven aan te wijzen, daar ze alreeds van zelve zich ontdekken bij het lezen van den valschen, langen, ietwat aan waterzucht lijdenden titel; hier hebt gij hem:

»*De invoering der Pauselijke Bisschoppen in Nederland. Herinneringen, Toelichtingen, Mededeelingen en Raadgevingen voor Nederlandsche Protestanten en Catholieken. Door P. Hofstede de Groot, Hoogleeraar te Groningen.* — Eene Gave op het Hervormingsfeest.

Men denkt terstond wat zijn dat *Pauselijke* Bisschoppen, want geen Katholiek heeft er kennis aan. De heer de Groot is zoo goed het ons op blz. 113 te zeggen. Daar leest men: »ze zijn geen *Nederlandsche* Bisschoppen, ze zijn *Pauselijke* bisschoppen in Nederland." Een keurig argument, ja, de heer de Groot is magtig ver in het kanoniek regt, en o zoo fijn op de onderscheiding van Bisschoppen. Doch waarom zijn de onze geene Nederlandsche Bisschoppen? Kom, raad daar eens naar!

omdat »er geen waarborgen zijn voor de afkomst, de wetenschap, de deugd der Nederlandsche Bisschoppen";

Hoe naïf! de deugd als een hinkend paard achter de wetenschap. Een echte kermisvertooning!

omdat »er niet gezegd wordt dat zij Nederlanders moeten zijn";

Omdat »de regering niets weet van hunne opleiding, van hun zedelijk goed gedrag, van hunne gezindheid; geen examens of getuigschriften vraagt de staat van hen. Eén ding weten wij maar: Rome zendt hen. . . zelfstandigheid, gelijk men ons wil wijs maken, is van hen niet te verwachten."

Ach! Welk een teedere bezorgdheid, dat wij toch goede Bisschoppen zullen krijgen!

Wat de heer de Groot hier met »zelfstandigheid" bedoelt, is niet regt duidelijk. De Groninger heeren toch aanbidden de »zelfstandigheid" als hun opperste godin, maar zij verstaan er niets meer of niets minder door, dan zich onafhankelijk, d. i. »zelfstandig" te gevoelen tegenover God en Zijne geboden. Nu is het kwalijk te vermoeden dat men zulk soort van zelfstandigheid ook in onze Bisschoppen verwacht. Maar wat dan? Zelfstan-

digheid [illegible] gewekt [illegible] — doch de heer de Groot betwijfelt het of een R. K. Bisschop ze werkelijk bezit of durft aanwenden. De bureaukratie die thans te Baden een zoo hoog woord voert, zal het wel niet zeggen, dat de Aartsbisschop van Freiburg geen zelfstandigheid bezit. Het schijnt echter of de heer de Groot deze lieden napraat zoo aardig formuleert hij zijn bisschops-bezwaren. Een ding heeft Groningen echter perfekt goed gezien, dat Rome de Bisschoppen zendt, en daar zit nu juist de knoop, want waren zij van Londen of Berlijn gezonden, men zou ze niet kunnen gebruiken. En om diezelfde rede dat Rome ze zendt; heeft noch de heer de Groot, noch de regering iets te maken met de opleiding, het gedrag en de gezindheid onzer Bisschoppen, dingen die ver boven hun bereik liggen en alleen door Rome gekend en beoordeeld kunnen worden.

De laatste zinsnede van den uitgeschreven titel doet de deur digt. Ze getuigt van bittere onhandigheid in den Groninger geleerde, die zich in het hoofd zet ook voor Katholieken te willen schrijven: een manie waaronder thans meer protestanten schijnen gebukt te gaan. Die zinsnede toch karakteriseert geheel den aard van het feest der hervorming, 't welk verheerlijkt wordt en gediend is met eene *gave*, van zoo slecht een gehalte als deze professorale »herinneringen" enz. enz., die wel niets anders behelzen dan een kort begrip van al het dwaze en booze 't welk sedert de April-beroering over de straat is gebragt. Doch de heer de Groot blijft zich voor het minst konsequent, door de beginselen der reformatie, opstand en lastering tegen de Kerk van Christus, in zijne *gave* op nieuw ververscht neder te leggen, tot nut en vermaak zeker zijner protestantsche lezers, aan wier evangelischen zin en hoogste behoefte dus stevig voldaan wordt. Maar hoe de man er nu bijkomt om ook Katholieken, die met hervormings-feesten niet ver wegloopen, zulk een wrange en wormstekige *gave* voor te zetten, zouden we nooit begrijpen, zoo we niet uit den doorgaanden inhoud van zijn geschrift gezien hadden, dat de heer de Groot ook in zijn fabelachtige Kerk der toekomst, een soort van toekomstige Katholieken zich denkt en plaatst, welke genegenheid betoonen, om op de heirbaan der reformatie eerst Christus stedehouder en daarna Christus zelven op Groninger wijze te verloochenen en in het aangezigt te slaan.

Reeds in de eerste dagen van het straatrumoer had de heer de Groot 80 bladzijden van zijn boekje zamen geflanst, doch toen kwam er ander werk voor hem aan den winkel, en daarenboven, dus leest men in het *Voorwoord*: »Ik werd afgeschrikt door den vloed van volksschriften en schriftjes, in welke ik niet gaarne mijn boekske zag ondergaan. Ik meende toch iets meer gedaan te hebben, dan dat dit werkje als geschrijf van den dag zou beschouwd en ter zijde gelegd mogen worden."

Welk eene lieve, innemende bescheidenheid! welk eene [illegible] Leeuwarden dan de Oosterzee's, de W. Becker's, de [illegible] de Bangerts, die om den volkswaan van den dag te huldigen, hunne beste boekjes vooruitgezet en als echte Jakobijnen tegen Rome gepreekt, geschermd, geraasd en gescholden hebben, onzacht achter de bank geschoven en voor nulliteiten verklaard in het vak van rumoer maken. Arme groote mannen der nationale veerkracht, wier licht zoo maar in eens wordt betimmerd, wat beklagen wij u! want ziet, de heer de Groot is van meening, dat hij iets van »blijvende waarde" heeft geleverd, en hij zou niet gaarne zien dat aan zijn geschrift het lot te beurt viel dat uwe prullen reeds heeft getroffen. 't Blijft echter altijd nog maar eene meening van den geleerden man, waartegen eene andere meening kan worden overgesteld. Eene katholieke b. v. Zij is deze: dat zijne »gave op het hervormingsfeest" den weg zal gaan van alle Aprilprodukten der »beminde en gewonde onderdanen." Bilderdijk zeide eens van zijne verzen:

En de tuinschop opgeladen,
Zijn ze voor niets beter nut,
Dan de mest- en vuilnisput.

De dichter sprak onwaarheid, doch de heer de Groot zal waarheid spreken zoo hij het van zijn bladen zegt. Hoe ook opgevuld sedert April, die put is nog altijd wijd en diep genoeg om ook het werk van den Groninger in te zwelgen, trots zijne zedige meening. Maar onze schuld zal het niet zijn. Doen wij niet genoeg moeite om 's mans arbeid bekend te maken en der vergetelheid te ontrukken? Wat, kunnen wij het helpen dat ze zoo onbeduidend is en bij de minste aanraking in [illegible] valt?

De lezing van het boekje: *De invoering der Pausselijke Bisschoppen*, enz. heeft nergens onze aandacht gespannen of ons in tweestrijd gebragt. Het heeft ons niets gegeven en ook niets ontnomen; — maar zacht wat! het ontnam ons wel iets. Wij tellen eene illusie minder. Wij zijn altijd onnoozel genoeg geweest — 't ligt toch in den aard der Katholieken, och ja! — om te gelooven dat de *Fakkel* niet gelezen werd door fatsoenlijke menschen, er zelfs niet bij in aanmerking kwam; en daar staat nu de heer P. Holstede de Groot, hoogleeraar te Groningen, eensklaps voor ons met de naïve bekentenis dat de *Fakkel* zijne voornaamste autoriteit is. Bij elke scheeve voorstelling van feiten, bij elk verdichtsel en bij elke lastering tegen de Kerk geuit, bekent hij dan ook zonder bleeken of blozen dat hij ze heeft opgeraapt uit het slijk van de *Fakkel*.

Kan een fatsoenlijk man, een geleerde die eene aanzienlijke openbare betrekking bekleedt, tot lager kring afdalen? Is er iemand, zoo hij nog eenigen prijs stelt op zijn goeden naam, wij zeggen niet eens op de rust van zijn geweten, die het wagen zal zich in zulk gezelschap te begeven, waar menschen door de publieke opinie veroordeeld, enkel om de genoegens van de tafel ruimer te genieten, God in Zijn heerlijkst werk, in de verlossing des menschdoms door Zijn bloed, ontzaggelijker dan de schepping, wekelijks en con amore belasteren? En zoo hij al bij ongeluk er onder verdoold geraakte, zal hij zich dan niet zorgvuldig wachten, om later van het daar gehoorde eenig gebruik te maken of iets te laten blijken? Wat zoudt ge wel zeggen, van iemand, die om den zedelijken toestand eener natie te kennen en te beschrijven, zich in rapport stelde met kroeghouders en nachthuisbazen, om uit dezer lieden mond, die van dronkenschap en ontucht een winstgevende industrie maken, te verstaan hoe hoog of hoe diep de zedelijken grondslag eens volks ligt. Welnu, de heer de Groot heeft niets anders gedaan, toen hij de *Fakkel* tot gids nam, om de katholieke Kerk te bezien.

Doch wij moeten den heer de Groot eigenlijk dankbaar wezen voor de opregtheid zijner bekentenis; want het gebeurt zelden dat de Groningers hierop betrapt worden. Gewoonlijk verzwijgen ze, uit bescheidenheid welligt, hunne bronnen, en vermommen de goddeloosheid van hun systeem achter oude kerkelijke benamingen, om zoo onder neutrale vlag het onder de menigte te verspreiden. De *Fakkel* daarentegen gaat minder omzigtig te werk en bevindt zich reeds ver over de grenzen. De Groninger godgeleerdheid is natuurlijk ook de hare, en zij deelt de vertaling er van, voorzien telkens van de noodige kommentarien en toepassingen in hare kolommen mede. Men behoeft dus slechts de *Fakkel* in te zien om te weten waartoe de Groninger Evangelie-theorie eenmaal tot praktijk gebragt zal leiden. Die theorie nog altijd een zwevende schim zonder bepaalde gedaante, grijpt ze vast en omkleedt ze met vleesch en been. Het verleidelijk sensualisme van Groningen komt te Tiel tot zijn laatste phase, vertoont daar zijn ontzenuwende uitwerking en lost zich konsequent op in den gruwel der anarchie. Gelijk Robespierre de groote man is geweest, die de wereld getoond heeft hoe men de droomerijen van Rousseau moet uitleggen en wat er achter zit, zoo verklaren de *Fakkel*mannen den aard en de strekking van de theologische compendia der mannen van Groningen. Zoo die heeren waarlijk in den gemoede dwaalden en nog iets van het Christendom hun ter harte ging, zij moesten terugdeinzen bij het zien van den afgrond, dien zij voor de menschheid en de maatschappij opgraven.

Het Tielsche *Fakkel*licht toont hun reeds dien afgrond, maar zij, als zelfstandige mannen, sluiten de oogen en werpen zich in de armen der *Fakkel*dragers, om als tweelingbroeders op te trekken tegen de Roomsch Katholieke Kerk, het veilig toevlugtsoord der algemeene menschheid, het hoog en onwinbaar bolwerk, waar de verscheurde maatschappij alleen redding vindt.

Is het thans nog noodig te zeggen, wat het boekje van den heer de Groot alzoo inhoudt? Voorzeker niet; en wij konden ons ontslagen rekenen om er langer bij stil te staan, ware het niet, dat de [illegible] aan dien heer toegekend door zijne partij, als de hoofdprofeet van het revolutionnaire Nederlandsche protestantismus, ons als 't ware uitnoodigde een weinig van nabij te zien wat op dit oogenblik nog, in het uur der besliste zegepraal, na het [illegible] en [illegible] der Bisschoppen tot op hunne respectieve, door Rome aangewezen zetels, er al omgaat en omwoelt in de diep gewonde harten en gekrenkte hoofden van den eens protestantschen veerkrachtszin. Wij willen dus vlugtig des heeren de Groots lijkrede, gaande weg een enkele opmerking er bij schrijvende, met onze lezers doorbladeren. Wij doen zulks in een volgend artikel.

Bij het ter perse liggen van ons blad waren de Buitenlandsche posten nog niet aangekomen.

's GRAVENHAGE, 16 December. Onze Hoogwaardige Bisschop heeft in den loop dezer week aan ruim twee duizend geloovigen het H. Vormsel toegediend. Iedere gemeente mogt in haar kerkgebouw, en ook de arme weezen mogten in hunne nederige kapel, den hooggeschatten en innig geliefden Bisschop ontvangen. Ook Scheveningen deelde in hetzelfde geluk. Het deed ons zoo goed aan het hart, als hij zijnen Bisschoppelijken zegen gaf, en dan die goddelijke waarheden verkondigde en die heilige bedieningen uitoefende, die weleer door de H. Apostelen, en later ook in deze gewesten door den H. Aartsbisschop Willebrordus verkondigd en uitgeoefend werden. Op dit oogenblik [illegible] wat het zeggen wil, zulk eenen Bisschop te bezitten.

De algemeene belangstelling en de hooggestegene vreugde onder de Katholieken was, ook op aanmaning van Z. H. W., zoodanig, dat zij niemand tot eenige hindernis kon verstrekken.

De verschillende kommissiën van katholieke inrigtingen, en onderscheidene andere personen werden door Z. H. W. met teedere minzaamheid ontvangen. Ook de katholieke zangvereeniging achtte zich innig gelukkig, toen zij, om haren schoonen standaard geschaard voor de pastorie van den Zeer Eerw. Deken, door treffende zangstukken aan Z. H. W. de blijken harer hoogachting brengen mogt, en meer nog toen zij na den schoonsten dank en vleijendste goedkeuring, op haar godsdienstig verzoek, ook den bisschoppelijken zegen mogt ontvangen.

Heden heeft Z. Hw. zijne opwachting gemaakt bij Z. Excel. den kommissaris des Konings, en bij den Heer Burgemeester dezer stad.

Z. M. de Koning was afwezig.

Vroeg in den avond is Z. Hw. vertrokken om op aanstaanden Zondag terug te keeren, ten einde 's avonds ten 7 uren met een plegtig *Te Deum* in de Hofkerk den Allerhoogsten te danken voor al het goede wat zij in deze dagen aan de stad onzer inwoning geschonken heeft.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 December. In den avond van den 15 dezer, is de *Nijl* te Marseille aangekomen, berigten medebrengende uit Konstantinopel. Een Fransche en Engelsche stoomboot zijn naar Sinope gestevend, voorzien van het noodige om de gekwetsten hulp te verleenen. De *Charlemagne* alsmede een Engelsch vaartuig maakten zich gereed om mede naar de Zwarte zee te zeilen.

De Russen hebben ter hoogte van Trebizonde op een Engelsch koopvaardijschip gevuurd en het gevisiteerd.

De heer von Bruck heeft van het Ottomanische bewind eene verlenging erlangd van den termijn, na expiratie van welke er een embargo op Russische schepen zal gelegd worden.

De tweede Egyptische expeditie is gereed om naar Konstantinopel te vertrekken. Abdi-Pacha belegert Alexandrinopel, in Azië gelegen.

ENGELAND.

LONDEN, 16 December. Een nieuw ontwerp van reform-bill, [illegible] kabinet [illegible], is door Lord Palmerston bestreden en [illegible]. De Lord heeft vervolgens zijn ontslag ingediend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 December.

GETROUWD (15 Dec.): J. de Verwer met H. B. Te Winkel. - J. A. Insinger met C. W. von Hemert. - W. Graaf van Limburg Stirum met C. W. P. Baronesse van Thuyll van Serooskerken. — (16 Dec.): D. Lodeesen met A. M. Kaijser.

BEVALLEN (13 Dec.): G. Becker, geb. Starke, D. - A. E. M. [illegible]ankelman, geb. van Straaten, D.

OVERLEDEN (13 Dec.): A. C. M. van Oven, 13 j., 3 m. (14 Dec.): H. Munk, 60 j. — (15 Dec.): F. G. O. Overrellen.

Heden, 17 Dec., teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

's morgens	8 ure	18	graden.
's middags	12	25	
's namiddags	4		
's nachts (laagste stand)		18	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 December.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. Van *Java* zijn enkele Ceelen omgezet tot 30½ a 31 cs voor goed ordinair groenachtig tot blank, hetgeen eene bijzondere vastheid in de prijzen aantoont. In *Surinaamsch* heeft men zich deze week bezig gehouden met den verkoop der onlangs aangekomene lading, waarbij men voor het gebroken f 5¼ a 5⅜ en voor ordinair tot mooi middel kleurig van f 6¾ tot f 7¼ besteed heeft. Een klein klusje fijn middel blaauw heeft f 7½ opgebragt.

THEE zonder noemenswaardige zaken goed prijshoudend.

TABAK. Voor *Noord-Amerikaansche* soorten blijft de markt zeer vast, ofschoon er deze week alleen maar 30 vaten *Marijland* in de eerste hand zijn omgezet. — Van *Java* zullen in de volgende week ter markt gebragt worden: 1485 pakken Plantage *Grisar*, van indirecten aanvoer.

SUIKER. *Ruwe*. Door gebrek aan dadelijke partijen is hierin niets voorgevallen, en blijven zeilende partijen in verhouding der laatste veilingsprijzen vrij wel te plaatsen. — *Geraffineerd* voor *Uitvoer*. Voor *Crushed* blijft tot de onderstaande noteering op levering in Februarij veel kooplust bestaan, waartoe de raffinadeurs niet anders genegen zijn als voor dadelijk af te geven. N S R superfine f 35, N° [illegible] f 32½, N° 3 & B K N° 1 f 31½, N° 2 f 30[illegible], [illegible] f 31½, N° 2 f 30½, S & T N° 1 f 31½, [illegible] f 30; W & Z f 30½ a 30¼. — In *Kandij* zonder [illegible] partijen ter markt.

SPECERIJEN. *Notenmuscaat*, in Prima soort houden zich zeer goed staande op 200 a 205 cs.; andere soorten zonder handel en nominaal. — *Foelij* D 180 a 185 cs.

GEDROOGDE FRUITEN. In alle soorten met zeer weinig handel. ook in de nieuwe Smirna Fruit is ons nog geene afdoening bekend geworden.

RIJST. Houdt zich goed staande met eenige vraag voor *Konsumtie*.

POTASCH. Door eenige toevoeren, zoowel van *Petersburger* als van *Toskaansche* is de markt zeer stil geworden, met iets lagere biedingen.

VERFWAREN. Door het beslotene water zonder eenige handel, wij hebben dan ook niets te vermelden en zullen onze wekelijksche berigten staken tot heropening der scheepvaart; ons intusschen voorstellende als er iets van het minste belang in ons vak voorvalt, zulks te berigten.

STERKE DRANKEN. *Genever* 100 % eerste soort *f* 22½, tweede soort *f* 22. — *Moutwijn* 91 % *f* 17½ pr. vat a kont.

METALEN. *Banca Tin* steeds in prijs vooruitgaande, met belangrijke omzettingen. Gisteren heeft men *f* 77 besteed en houd men nu op *f* 79. — *Koper* zeer vast.

VETWAREN. In *Talk*, *Smeer* en *Traan* is geene verandering te vermelden. — *Raapolij* in de stad *f* 41. *Patentolij* *f* 42¼, ½ a kontant.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 16 Dec. Rogge. Sedert ons vorig berigt is de vraag naar dit artikel belangrijk toegenomen, waardoor de prijzen in het algemeen *f* 6 a 10 zijn verhoogd. Men noteerde: 141/2 ℔ Archangel *f* 303; 141/2 ℔ n. Riga *f* 303 6/w.; 142/2 ℔ Archangel *f* 307 6/w., *f* 310 6/w.; 143/2 ℔ dito *f* 312 6/w., later *f* 315 6/w.; 142/2 ℔ dito *f* 312; 143/2 ℔ Reval *f* 347 6/w.; 146/2 ℔ Libau *f* 340 1/m.; 145/2 ℔ Kunda *f* 350 6/w.; 146/2 ℔ Pernau *f* 356 6/w. van den zolder; 144/2 ℔ Koersche *f* 338 6/w.

Garst. Is als ruim prijshoudend aan te nemen. Men verkocht: 129/2 ℔ Koersche *f* 260; 128/2 a dito *f* 260 3/m., *f* 260 6/w; 131/2 ℔ Windau *f* 271 6/w., *f* 272 3/m.

Moutwijn kon zich Zaturdag niet op vorigen marktprijs souteneeren en ging op *f* 19 terug, alzoo was Maandag en Dingsdag naar genoegen aan te komen, Woensdag werd a *f* 18, gisteren en heden a *f* 17½ afgegeven. Om in koopers keuze in Maart ek. te ontvangen is a *f* 19 verkocht.

Jenever *f* 22.00, — Amst. Proef *f* 23.25.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55½	Livorno	2/m.	*f* 88¾
»	zigt	» 56	Napels	»	» 81
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.85
»	½/m.	» 55¾	Weenen	6/w.	» 30
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¼
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35 1/16
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35 5/16
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam	»	½

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		16 DEC. 4½ u.	gebl.	17 DEC. 4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	61 11/16		61⅝ a 61¼	61¾
Dito Dito	3	73 13/16			
Dito Dito	4	92⅞		93	
O. I. Leening 1844	4	92¾			
Amortis. Syndic.	3½	93⅝			
Handel-Maatschappij	4½	125			
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		50½			
FRANKRIJK, Obligatien.	3				
SPANJE Nieuwe	1	21 9/16		21½	
Dito	3			45⅝	
Dito Binnenl. à 6/m.		41 7/16		41⅛	
Coup. Bewijzen.		5 5/16		5¼	
Amortisable Schuld		4¾			
PORTUGAL te Londen	5	36 1/16		36¾	36 13/16
Dito uitgestelde					
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	104⅝		104⅝	
Dito Dito 1828 en 1829		103		103	
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94⅝			
Dito	4½	95		94⅛	
Dito bij *Hope*	4	88¾			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		87½		87½	
Dito bij id. 5de Serie	4	87⅝			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		68¾			
POLEN, Certifikaten	4				
Dito Aand. à fl. 500		158½			
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4 3/16			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	76⅝		76⅝	
Dito 1852					
Dito 1847	2½	39 7/16		39⅜	
Dito 1851	2½	39 7/16		39⅜	
Dito 1849	5	91⅜		91⅛	
Weenen, Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B.	5	91¼		91⅞	
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Cert. *Lam. bij Rothsch.* 5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	95		93½	
Dito Leening 1843	5				
PERU	4½	64½		63¾	64½
MEXICO Nieuwe	3	22 ?/16			
VENEZUELA à £ 100	3½	31½			
GRENADA à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		8			
ECUADOR à £ 100		3⅝			

Tot bijna onveranderde prijzen leverde de handel in geene der genoteerde fondsen iets meldenswaardigs op, de stemming was echter niet ongunstig; alleenlijk in Peruanen blijven steeds veel verkoopers, die dezelve weder cirka 1¼ terug deden gaan.

Koers van het Geld: Beleening 3¼ pCt, Prolongatie 4 pCt. Disconto 3 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 16 Dec. Fransche 3 pc. 74.75; 4½ pc. 101.10; Spanje 3 pc. Binnenl. 42¼; id. 1 pc. 21⅝; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 93.

LONDEN, 14 Dec. Cons. kont. 94½ a 94⅝; op tijd 94½ a 14⅝; Braz. 97 a 99; 1829/39 98½ a 99½; 1852 93 a 95; Den. 3 pc. 81 a 83; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5⅛ a 5¼; Gren. 21¼ a 21¾; Uitgest. 8 a 8¼; Mexiko Nieuwe 24½ a 24¾; Peru 4½ pc. N. 69 a 70; Uitgest. 49 a 50; Rusl. 1822 5 pc. 112½ a 113½; (N.) 4½ pc. 98¼ a 98¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42¼ a 42¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22 a 22¼; 3 pc. 46½ a 47½; Coup. cert. 5⅛ a 4⅝; Passive 4⅝ a 4⅞; Holl. 2½ pc. 64 a 64½; id. 4 pc. 95½ a 96; Venez. 31 a 33; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. *f* —.—; 3/m. —.—, Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 16 Dec. Met. 5 pc. 93⅝; Bank-Aktien —; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.16, Zilver 15½.

FRANKFORT, 16 Dec. Met. 5 pCt. 80¼, W. Bank-Aktiën 1392; W. Loten fl. 250, 118; Spanje 1 pCt. 21¼; id. 3 pCt. 41⅝; Wissel op Weenen 103

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 16 Dec. J. B. Jaski, Catharina Johanna, San Francisco. - R. T. Stoffels, de Stad Leeuwarden, Suriname - H. H. Pot, Grietje Weemhof, Triëst.

HELVOET, 16 Dec. M. van der Putten, Maria Elisa, Batavia, gesleept door de stoomboot Brouwershaven.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Valparaiso, Kernkamp: 1820 b. Koffij, 1210 kr. Suiker, 390 sch. Tin, 1799 b. Bindrottingen, N. H. M.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 12 December, in het O. Z. Heeren Logement

N°. 1. Een Huis en Erve, Kloveniersburgwal, C 165.
2. Een Huis, Achterhuis en Erve, Heerengracht, RR 277.
3. Een dito, Singel, L 682.
4. Een Huis, Tuin en Erve, Egelantiersgracht, MM 430
5. Een Huis en Erve, Halsteeg, I 86.
6. De Boeren-Hofstede *Kent u zelve*, in den Bovenkerker Polder bij Amstelveen, groot b. 42.6260.
7. Een Perceel Wei- en Hooiland, aan den Hoogendijk, WW, groot b. 6.2948. } te zamen in slag.
8. Een Perceel dito, belend aan bovengemeld Perceel, WW, groot b 5.9521. } te zamen in slag.
9. Een Huis, Tuin en Erve, Palmgracht, QQ 880.
10. Een Huis en Erve, Lauriergracht, FF 273.
11. Een dito, Lange Leidsche Dwarsstraat, CG 347.
12. Een dito, Huidenstraat, HH 487.
13. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Egelantierstraat, NN 161.
14 Een Huis, Tuin en Erve, *Overzicht*, aan den Overtoomschen Weg, I 110. } te zamen in slag.
15. Een Huis en Erve, naast het voorgaande Perceel, I 111. } te zamen in slag.
16. Een dito, Kerkstraat, CC 639.
17. Een Pakhuis en Erve, *Westerhoudt*, Realen-Eiland, VV 55, 56 en 57.
18. Een Huis en Erve, Elandstraat, FF 462.
19. Een dito, Korte Prinsengracht, UU 576.
20. Een dito, Nieuwendijk, H 10.
21. Een Huis, Achterhuis en Erve, Haarlemmerdijk, UU 209.
22. Een dito, Bethaniedwarsstraat, K 146.
23. Een Huis en Erve, Nieuwendijk, L 302.
24. Een Pakhuis, Achterhuis en Erven, Elandsgracht, GG 155.
25. Een Huis en Erve, Martelaarsgracht, Z 554.
26. Een dito, Kalverstraat, E 65.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel van eene *DOCHTER*, A. E. M. VAN STRAATEN, geliefde Echtgenoot van N. F. DANKELMAN.
AMSTERDAM, 15 December 1853. (3554)

(3547) Heden overleed na een smartelijk lijden, na voorzien te zijn geweest van de H. Sacramenten der Kerk, de Wel-Eerwaarde Heer ADRIANUS JACOBUS HENDRICUS COPPENS, Roomsch Katholiek Pastoor alhier.

VOGELENZANG, 14 December 1853. C. J. SCHIEFBAAN, Executeur Testamentair.

(3552) Heden overleed in den ouderdom van ruim 64 jaren, de Heer JOHANNES FRANCISCUS BROGGETROP MELCHERS, in leven Bloemist in de Plantaadje.
AMSTERDAM, 15 December 1853.

De Affaire van den overledene zal voorloopig op denzelfden voet onder toezigt van eenen deskundigen voortgezet worden.

(3557) Degenen welke iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan of in bewaring mogten hebben, behoorende tot de nalatenschap van den Heer ARIE REIJNAARD, in leven Landbouwer te Hazerswoude, en aldaar overleden, den 29 November 1853, worden verzocht daarvan vóór den 1 Januarij 1854 opgave, betaling of kennisgave te doen aan de Uitvoerders van den [illegible] A. VAN DER BURG of J. H. ULJEE, te Hazerswoude. [illegible]

FABRIEK en MAGAZIJN van Zilveren, Verzilverden, Vergulden en Koperen KERKSIERADEN.

te 's Gravenhage, 1e Wagenstraat, Wijk S N°. 66

Daar de ondergeteekende geen Reiziger of Commissionair rondzend of bestellingen doet opnemen, heeft hij de eer de Wel-Eerwaarde Heeren Geestelijken en geëerde Begunstigers te berigten, dat hij eerstdaags eenige gedrukte modellen en enkele prijsopgaven aan hun Eerw. zal doen toekomen, van stukken welke steeds bij hem voorhanden zijn of gemaakt worden.

Ook beveelt hij zich bijzonder aan voor het in vuur vergulden van zilver en koperwerk, als; Kelken, Siboriën enz. enz., het Opmaken, Matkoken of Repareeren van Zilverwerk, het Verzilveren of Opmaken van Koperwerk enz. Oude Zilveren en Koperen Werken worden in betaling of in koop op dit oogenblik tegen hooge prijzen aanvaard, zich tevens bereid houdende op aanvrage, teekeningen of stukken ter bezigtiging te zenden.

N. B. LOGHER, Nz.,
(3549) Ornementdrijver en Vergulder.

(3518) De Boekh. R. T. DAAMEN te Terborgh, heeft alom verzonden:

PROSPECTUS EN PROEFBLAD VAN

DE HUMORIST,

MAGAZIJN VAN LUIMIGE VERHALEN, LEGENDEN, ANECDOTEN, GEESTIGE GEZEGDEN ENZ.

VOOR VROLIJKE EN ZWAARMOEDIGE NEDERLANDERS.

Prijs per Jaargang *f* 2.40. — Franco per post *f* 2.90.

Dit Magazijn heeft ten doel, voor weinig geld, eene *regt vrolijke doch geheel onschadelijke* lectuur te leveren, die voor IEDEREEN geschikt is, zoowel ten gebruike op reis als in het hoekje van den haard.

H. H. Logement- en Koffijhuishouders wordt het ook bijzonder aanbevolen.

De 500 eerste Inteekenaren, mits voor 20 December e. k. deelnemende, krijgen een afzonderlijk aardigheidje tot premie. De inteekening staat open bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren.

NB. Aangezien sommige H. H. Boekhandelaren DE HUMORIST toevalligerwijze wat laat ontvangen hebben; zoo wordt de hierboven vermelde termijn van 20 December, op verzoek, verlengd tot 31 December e. k. Verzoeke brieven *franco*.

Het **LATIJNSCH** en **HOLLANDSCH DIRECTORIUM** voor **1854**, voor het Aartsbisdom van Utrecht en voor het Bisdom van Haarlem, is ter perse bij den Boekh. H. A. ZWEERS, Kalverstraat bij de Munt, D 152, te Amsterdam. Zoodra zij ter verzending gereed zijn, zal daarvan door middel van dit Dagblad worden kennis gegeven. Men gelieve bij bestelling op te geven welke van beiden men verlangt.

Bij denzelfden Boekhandelaar is te verkrijgen:

GRADUALE ROMANUM, in kwarto *f* 20.00
ANTIPHONARIUM " " " " 18.00

Beiden gebonden in geheel juchtlederen band met koperen sloten, laatste uitgave.

ANTIPHONARIUM in Octavo, in geheel lederen band . . . *f* 2.75

De **LEUVENSCHE MISSEN**. Eerste en tweede partij à . . . *f* 6.50

NB. De eerste partij wordt niet afzonderlijk verkocht, doch van de tweede partij zijn eenige Exempl. à *f* 3.25 afzonderlijk te bekomen.

De **AMSTERDAMSCHE** of **KEULSCHE MISSEN**. Eerste en tweede partij: ieder afzonderlijk te bekomen à . . . *f* 1.50

De **GEZANGEN DOOR 'T JAAR** (waaronder de *Kersgezangen*; op de noten *f* 1.25, zonder noten 30 cents, orgelpartij . . . *f* 1.25

De **GEZANGEN IN DE VASTEN** 40 cents.

De Verschillende Zangwijzen der **SALVE REGINA**, nieuwe vermeerderde uitgave . . . 20 cents.

De **GEZANGEN OP WITTEN DONDERDAG** en **GOEDEN VRIJDAG** 20 cents.

De **VESPER PSALMEN** door het jaar 15 cents.

De Missen, Elevatien, enz. van de Heeren J. B. van Bree, Dr. J. J. Viotta, W. Smits, J. J. H. Verhulst, J. A. Sieverding, W. About, J. G. Bertelman, enz. enz. en belast hij zich met de bezorging van alle R. K. Kerkmuzijk. (3550)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.